

Etika për fëmijë

Dhurorë e përmuajtshme, nga revista "Etika"

Viti 3 - Numri 27 - Mars 2013

*Për ju,
Nëna të shtrenjta!*

ÇFARË PRET NËNA NGA FËMIJA?..

Emine Tashgetiren

Të dashur fëmijë,

Në dorë më erdhi një libër me titull “Supë me lëng pule...”. Në brendësi libri kishte shkrime të shkruara nga vetë fëmijët. Ai kishte si nëntitull: “tregime që do t’ju ngrohin zemrën”.

Në këtë libër, më shumë më tërhoqi kapitulli me titull “Nëna ime thotë...”, në të cilin flisnin nënat e personaliteteve të njohur, të cilët kishin lënë gjurmë në historinë e njerëzimit.

Për shembull, nëna e Tomas Edisonit kishte thënë: “Sigurisht, jam krenare për llampën elektrike që ke

shpikur biri im, por tani fike dritën dhe fli!”

Nëna e Mona Lizës kishte thënë: “Kaq pak po na buzëqesh! I kemi dhënë gjithë ato para dentistit për të të rregulluar dhëmbët?” Ndërsa nëna e piktorit Mikelandxelo: “Përse, ti Mike, nuk vizaton nëpër mure, si të gjithë fëmijët e tjerë? A e di sa e vështirë është t’i pastrosh këto bojëra nga tavani?”

Edhe nëna e Kristofor Kolombit që ka zbuluar Amerikën, foli kështu për të birin: “Nuk më duhet aspak çfarë vendesh ke zbuluar...! A nuk pate mundësi të më shkruash një letër?”

Edhe nëse fëmijët e tyre janë shumë të mëdhenj, edhe nëse arrijnë suksese që ndikojnë në gjithë botën, përsëri nënat vazhdojnë të japin këshilla. Ato presin që fëmijët të rregullojnë gabimet, të plotësojnë mangësitë dhe të flasin e të ndajnë me to çdo gjë me respekt e dashuri...

Të dashur fëmijë,

Me thënë të drejtën, u mërzita pak... për Kristofor Kolombin... Ai zbuloi Amerikën, por këtë gëzim nuk e shohim dot te nëna e tij. “Sa shumë mund t’ia ketë lënduar zemrën nënës duke mos pyetur për të dhe duke mos i dërguar letër, apo jo?” Ajo thotë: “Nuk më duhen aspak sukseset e tij...” Vërtet, sa e dhimbshme!..

Të dashur fëmijë,

Çfarë dëshironi që nëna juaj të thotë për ju, a mund ta mendoni?..

A thonë kështu: “Është shumë i rregullt. Gjithmonë e mban pastër tavolinën dhe dhomën e tij. Që nga fëmijëria e deri tani, i pëlqen të falë namaz. Këdo që shikon duke u falur, menjëherë i shkon pranë... Sapo të vijë nga shkolla, menjëherë bën detyrat. Bën kujdes që të mos më mërzisë dhe më puth sa herë që vjen e shkon.”, etj., apo thonë gjëra të tjera?

A gëzohet nëna kur përmendet emri juaj apo e pushton brengosja, dhimbja, mjerimi dhe mërzitja?.. Pse?.. Kjo ka të bëjë pak me sjelljet tuaja, apo jo?

A e kuptoni se çfarë duan nënat? Nënat dëshirojnë që ju të bëheni njerëz të mirë, punëtorë, të dobishëm dhe të rregullt. Po ashtu, duan që t’i doni, t’i respektoni dhe t’ua dini vlerën.

Atëherë, kush e ka në dorë që nënat të thonë fjalë të bukura? Po, po, ju e keni në dorë... Atëherë... A jeni gati të përpiqeni t’i gëzoni, nënat, të merrni lutjet e tyre dhe të dëgjoni për ju gjëra që do ju pëlqenin?

Allahu Teala i do shumë ata që i gëzojnë prindërit.

Të Dërguarin e Allahut (s.a.s.) e pyetën:

-Cila është vepra më e dashur te Allahu?

-*Namazi që falet në kohën e tij.* - u përgjigj i Dërguari i Allahut (s.a.s.).

-Po pas namazit, cila vepër është më e dashur?

-*Mirësia ndaj prindërve.*

-Pastaj, cila?..

-*Përpjekja në rrugë të Allahut.*

Të dashur fëmijë, nëse i gëzoni nënat tuaja, kjo ju bën të fitoni dashurinë e Allahut të Madhëruar.

Mendoni, ju lutem, fëmijë të dashur! Të gëzoni nënën tuaj, do të thotë që të bëheni një njeri i mirë dhe të bëheni prej robërve të dashur të Allahut Teala duke fituar pëlqimin e Tij. Dhe... domethënë që nëna të thotë fjalë të mira për ju. Atëherë thoni: “Menjëherë po bëj diçka që t’i gëzoj prindërit dhe të dëgjoj gjëra të mira në lidhje me mua. Nëse ia dal mbanë, do më dojë Allahu i Madhëruar dhe i Dërguari i Tij. Por edhe të gjithë njerëzit, inshallah...”

Në këtë mënyrë, mendoni veten tuaj, ato që mund të bëni, në shtëpi e jashtë saj, duke thënë: “Atëherë, nuk duhet të ndaloj aspak...”

**Etika
për fëmijë**

Drejtör
& Kryeredaktor:
Alban Kali
albankali@yahoo.com
+355 67 208 6767

Redaktor:
Xhahid Bushati
xhahidbushati@yahoo.com
+355 69 28 20 975

Redaktore gjuhësore:
Dr. Irida Hoti
Përkthyes:
Artur Tagani
Fatmir Sulaj
Ilir Hoxha

Dizajn - Grafik:
Bledar Xama
bledar_xama@hotmail.com

Adresa: L: Vasil Shanto - Rr: Çajupi - Shkodër - Albania / Tel: +355 22 254 634 / Fax: +355 22 254 633
Zyra e përfaqësimit Maqedoni: Rr: Stiv Naumov - Nr. 9 - lokal 25 - Shkup - Maqedoni / Tel: +389 71 956 271
Zyra e përfaqësimit Kosovë: Rr: Ardian Zurnaxhiu - pn. Ralin - Prizren - Kosovë / Tel: +381 29 222 795

Mungon një fëmijë...?

1.
Është një dyqan
ngjan si përrallë,
shiten ëmbëlsira
me krem e me arrë.

Del edhe Pinok,
faqe-çokollatë,
bluz' e trazovaçit
"pi" dhe limonadë!

Është i çuditshëm
ky dyqan, i rrallë,
brenda hyn si Gishto
e del plak i bardhë!

'Këtu s'ka qortime,
këtu bëhet "nami",
fëmijë bëhet gjyshi,
çupë bëhet mami!

2.

Është një dyqan
thirret "ËMBËLTORË",
mbushet plot fëmijë
me prindër për dore.

Babi hap kuletën,
mami porosit...
vogëlushi s'pret,
pastën kollofit.

Vetëm një fëmijë,
prapa derës rri...,
xhamin e dyqanit
e lag loti i tij...

Ë lag, e pastron
me dhembje e lot,
një fjalëz të ngrohtë
askush nuk ia thotë...

I shikon vitrinat,
i shikon... dhe ikën!
bëhet një me natën,
Jet' e tij s'ka dritën...

Dhe dyqani-përrallë
hapur gjithnjë rri,
shiten pasta, torta,
Mungon një fëmijë..?

Rrobat e vogla

Bujari ishte rritur. Rrobat i binin të vogla. Nëna e tij ua dhuronte këto rroba shoqatave bamirëse. Bujarit nuk i pëlqente kjo gjë, edhe pse rrobat nuk i bënin më. Madje, përpiqej t'i vishte edhe pse i binin ngusht. Ai i thoshte gjithnjë nënës: "Mami, shiko! Këto rroba më bëjnë ende..."

Një ditë pa nënën duke mbledhur rrobat e tij të vogla. Ajo i futi në një çantë dhe i vendosi në raft. Të nesërmen do t'i dërgonte, si përherë, te shoqata.

Kur nëna u largua, Bujari i mori me të shpejtë dhe i vendosi poshtë shtratit të tij.

E nesërmja erdhi. Nëna hapi raftin për të marrë çantën, por nuk e gjeti. Pyeti Bujarin:

-Bir, mos e ke parë gjë çantën, që vura në raft?

-Jo, nënë.

Nëna nisi ta kërkonte çantën në gjithë shtëpinë. E kërkoi dhe nuk e gjeti dot, ndonëse në dhomën e Bujarit ende nuk kish kontrolluar. Por... një ditë do të kontrollonte edhe aty...

Kur Bujari u nis për në shkollë, nëna hyri në dhomën e tij. Ajo ishte rrëmujë, si përherë. Kur po pastronte, poshtë shtratit të tij gjeti... çantën që e kërkonte prej disa ditësh. Në fillim u habit, por pastaj e kuptoi se kush e kishte fshehur aty... Si për

të plotësuar një "dëshirë" të të birit, ajo e vendosi çantën përsëri nën shtrat.

Bujari erdhi nga shkolla e vrapoi drejt e në kuzhinë.

-Mami, kam shumë uri! Mami kam shumë...

-Mos u bëj merak. Po ta përgatis ushqimin me njëherë. Pasi të hash, do të të çoj diku...

-Ku do të shkojmë?! - pyeti tërë kureshtje ai.

-Nuk mund të ta tregoj. Është surprizë.

Bujari e hëngri menjëherë ushqimin. Pasi i ndërroi rrobat i tha:

-Mami, jam gati! Mund të shkojmë...

Nëna e mori për dore dhe e çoi te shoqata bamirëse. Aty morën adresën e një familjeje të varfër dhe shkuan ta vizitonin atë.

Shtëpia ku shkuan, ishte një kasolle si gërma-dhë. Aty jetonte një familje me tre fëmijë. I zoti i shtëpisë nuk mund të punonte, sepse ishte i sëmurë rëndë. Ndaj, nuk mund të sillte në shtëpi as dru, as qymyr dhe as ushqime. Kasollja gjithashtu ishte shumë e ftohtë dhe fëmijët ishin të gjithë të sëmurë.

Bujari shikonte me vëmendje dhe nuk po u besonte dot syve. "Si mund të jetohet, kështu?!.."

Njëri prej fëmijëve ishte moshatar me Bujarin. Ndërsa të tjerët ishin shumë më të vegjël. Kur i pa ata, i erdhi për të qarë. Fëmijën që ishte moshatar me të, e pyeti:

-A shkon në shkollë, ti?

-Jo.

-Përse nuk shkon?

-Nuk kam çantë, libra dhe përparëse.

-Përse nuk i blini?

-Nuk kemi para.

- Po ushqim për të ngrënë, keni? - e pyeti përsëri.

-Nganjë-
herë vijnë ca njerëz të
mirë dhe na sjellin...

-Kush ua blen rrobat?

-Ja, ata njerëzit e mirë, që i përmenda pak më
parë...

Bujari e kuptoi se njerëzit e mirë ishin punonjësit
e shoqatës bamirëse. Po ashtu, e kuptoi se edhe
nëna e tij ua jepte rrobat e vogla shoqatave bami-
rëse, për t'ua dhënë të varfërve.

Sapo arritën në shtëpi, djali i menduar i tha në-
nës:

-Nënë, merre çantën time që e fsheha nën shtrat
dhe jepja familjes që vizituan.

Nëna ia ledhatoi flokët plot dashuri dhe i tha:

-Të lumtë, bir! Të ndihmosh njerëzit, është diçka
shumë e bukur!

Bujari shkoi përsëri në dhomën e tij. Kësaj here i
solli nënës, nga rafti, përparësen që përdorte dhe
e pyeti:

-Nënë, a t'ia japim këtë fëmijës që takuam?

-Po ti ende e vesh atë, kur shkon në shkollë! - u
përgjigj nëna duke buzëqeshur.

- Po si do të shkojë në shkollë, ai fëmijë..?

-Mos ki merak, ai fëmijë do të shkojë në shkollë,
patjetër.

-Si do të shkojë?! Ai nuk ka përparëse. Mbi të
gjitha, nuk ka çantë, nuk ka as libra.

-A nuk dëshiron t'i blesh një përparëse atij?

-Dua, por... edhe unë nuk kam para!

-Ke para në kumbarën tënde. Mund t'i ma-
rrësh...

Bujarit, kjo, nuk i kishte shkuar aspak në me-
ndje. Mori kumbarën dhe ia solli nënës. E hapën.
Së bashku filluan t'i numëronin paratë.

Të nesërmen, me këto para, blenë një përparëse
të re.

Ata e vizituan përsëri familjen e varfër
dhe u dhanë

atyre rrobat e vogla dhe përparësen.

Fëmija u gëzua shumë, veçanërisht kur pa për-
parësen e re. Sytë i shkëlqyen nga gëzimi. Bujarit
iu hodh në krahë. E përqafoi dhe e puthi. Bujari
kuptoi gjithçka.

Më pas u përshëndetën me familjarët dhe u
larguan.

Kur u kthyen në shtëpi, kishte rënë muzgu i
mbrëmjes. Babain e gjetën në shtëpi. Bujari i tre-
goi gjithçka që kishte ndodhur...

-Sille pak këtë kumbarën tënde që ka ngelur
bosh! - i tha babai.

Ai vrapoi dhe solli kumbarën. Babai menjëherë
hodhi para në të.

Bujari u gëzua shumë dhe mendoi: "Sikur babai
do të hidhte përditë para në kumbarë, ai mund të
ndihmonte edhe fëmijë të tjerë."

Ngaqë zemrën, tashmë, e kishte të mbushur me
një lumturi të papërshkrueshme, Bujari mendoi
dhe foli kështu me veten e tij: "Ah, sikur të kem më
shumë para e t'i blej atij fëmijë edhe çantë, edhe
libra, sa mirë do të ishte!"

Bujari, sa herë që shkonte të flinte, lutej duke
thënë: "O Zot! Ndhimjoji të gjithë ata që kanë nevojë
për ndihmë!"

Një mësim nga mësimet e Hadithit

- pjesa e njëmbëdhjetë -

Samiu i vogël në mbrëmje bashkë me familjen e tij bënin 45 minuta mësim hadithi. Ata përpiqeshin t'i komentonin ngjarjet e ditës nën dritën e haditheve, që kishin lexuar. Samiu i vogël përfitonte shumë nga këto mësimet dhe në jetën e përditshme përpiqej të vepronte ashtu siç ka porositur i Dërguari i Allahut (s.a.s.).

ISHTE FILLIMI I MUAJIT MARS. FËMIJËT KISHIN ARDHUR NË SHKOLLË DHE KISHIN FILLUAR PËRGATITJET PËR MËSIMIN E DITËS.

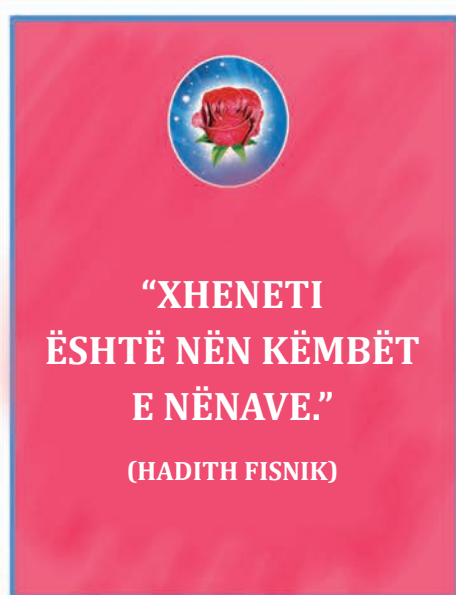
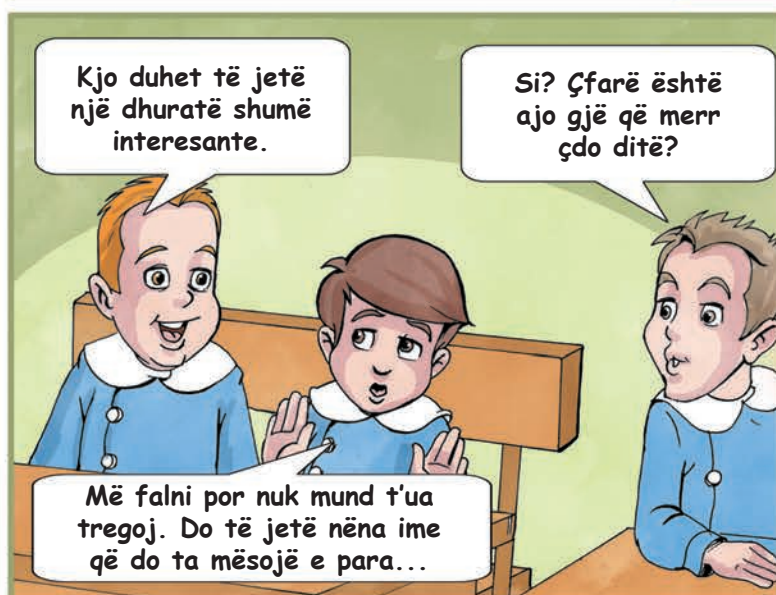
DRITANIT I RA NË SY PAKETA E DHURATËS QË KISHTE NË DORË FATBARDHA.

Jo, kjo dhuratë është për nënën time.

Si është puna Fatbardha, a ke marrë dhuratë për ditën e shokëve?..

Sami, po ti... ç'dhuratë do të marrësh për nënën tënde?

Unë... Në fakt, ka kohë që i marr dhurata.

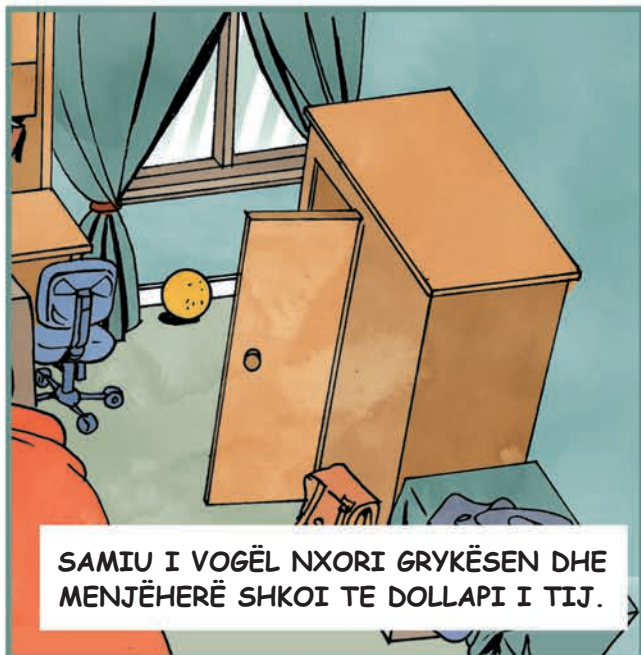

MËSIMI KISHTE MBARUAR
DHE SAMIU I VOGËL ISHTË
KTHYER NË SHTËPI.

Selamu alejkum
mami!

Ue alejkum salam, bir!
Mirë se erdhe!

SAMIU I VOGËL NXORI GRYKËSEN DHE
MENJËHERË SHKOI TE DOLLAPI I TIJ.

NË DHURATËN QË KISHTE BËRË SURPRIZË
PËR NËNËN E TIJ, SHKROI: "NJË
DHURATË E VOGËL NGA SAMIU I VOGËL
PËR NËNËN E TIJ QË E DO SHUUUMË!"

PASTAJ FILLOI TA PAKETONTE
DHURATËN ME KUJDES.

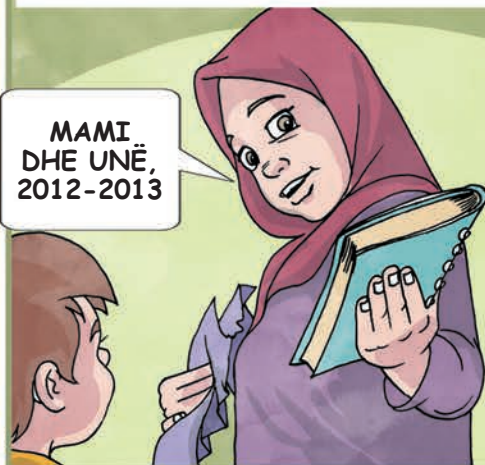
KËTO PËRGATITJE TË SAMIUT TË VOGËL,
I KISHIN RËNË NË SY NËNËS SË TIJ.
AJË E KISHTË KUPTUAR SE SAMIU PO I
PËRGATISTE NJË SURPRIZË DHE KISHTË
FILLUAR TË BËHEJ KURESHTARE.

SAMIU I VOGËL E PA SE NËNA
E KUPTOI... E MBAROI PAKETIMIN
DHE IA DHA ASAJ.

ZONJA AISHE E HAPI MENJËHERË PAKETËN
E DHURATËS. AJO ISHTE NJË FLETORË.

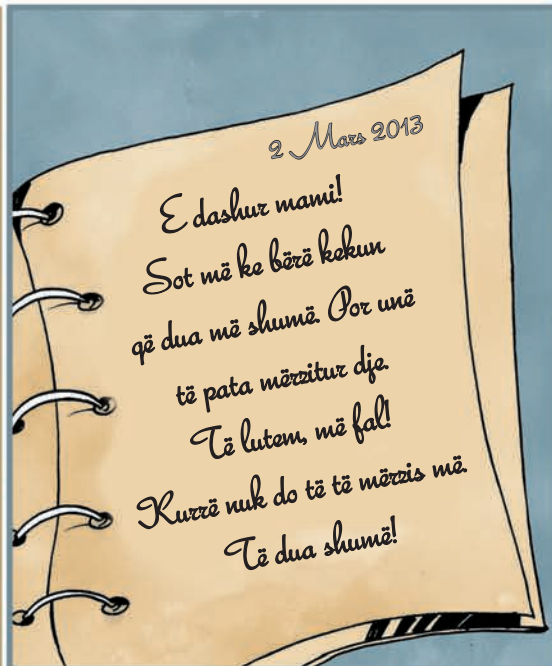
MAMI
DHE UNË,
2012-2013

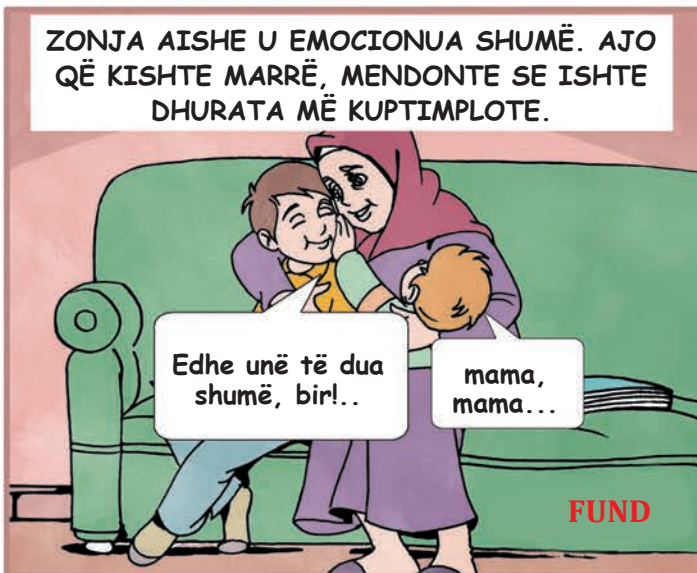
SAMIU I VOGËL KISHTE SHKRUAR SI
KUJTIM NGJARJET QË KISHTE PËRJETUAR
ÇDO DITË ME NËNËN E TIJ PËRGJATË
NJË VITI DHE ATO QË KISHTE NDJERË
KUNDREJT KËTYRE NGJARJEVE.

2 Mars 2013
Edashur mami!
Sot më ke bërë kekun
që dua më shumë. Por unë
të pata mërzitur dja.
Të lutem, më fal!
Kurrrë nuk do të të mërzis më.
Të dua shumë!

ZONJA AISHE U EMOCIONUA SHUMË. AJO
QË KISHTE MARRË, MENDONTE SE ISHTE
DHURATA MË KUPTIMPLOTE.

“NJËRA PREJ VEPRAVE
QË ALLAHU DO
MË SHUMË ËSHTË
MIRËSIA NDAJ
PRINDËRVE.”

(HADITH FISNIK)

POSTA JONË

- prozë poetike -

BREGU I GURTË I DETIT

Dita po lind dalëngadalë mbi pishat e gjelbërta. Mbi gurët e lëmuar bie një dritë. E çfarë drite është ajo? Është një dritë, por jo një dritë si dritat e tjera. Është drita e diellit që ngroh bregun e gurtë të detit. Ky nuk është si brigjet e tjera. Nuk është si Velipoja. As si Durrësi nuk është. Ai, edhe pse i gurëzuar, ngjan si një ishull i gurëzuar. Edhe pse i tillë, është shumë i çmuar. Se, këtu, pishat e gjelbërta në mëngjes qeshin. Me qeshjen e tyre zgjojnë Baba Bregun me “të vegjëlit e tij”, pra, me gurët. Ata zgjohen me mendimin se Baba Bregu u ka bërë “ushqimin”..., pastaj “bisedojnë”, “çmallen”, “përqafohen”, ndihmojnë njëri-tjetrin, tregojnë ndodhitë e ditës...

Sapo vjen nata, hijet e gurëve bëhen më të dendura, më të zeza. Ishulli sikur shkretohet. Gurët bien të flenë. Nuk kanë nevojë as për batanije, as për jorgan; se vetë dashuria e tyre i ngroh më shumë se çdo gjë.

Kalojnë ditët, dhe gurët plaken po me mendimin se pasardhësit do t'i shërbejnë Stërgjyshit Breg. Sepse, shumë kohë më parë një gur plak u kishte thënë nipave të tij-gurë: “Guri peshon më rëndë në vendin e tij”. Dhe guri plak kishte pasur të drejtë.

Almir Marvukaj, kl. VII-b, Medreseja “Haxhi Sheh Shamia”

Fjalët e gjyshit

Selimi jetonte vetëm me gjyshin. Një ditë, djali erdhi kokëulur te gjyshi i tij dhe i tha:

- A e di ti, gjysh, se unë kam shumë dëshira!..

- Pa t'i dëgjoj një herë..., - u përgjigj ai.

- Për shembull, o gjysh, unë nuk mund të rri pa luajtur, pa u tallur me të tjerët në rrugë, në treg... Dua të humb shumë kohë pas lojërave... Nuk di ç'të bëj më parë? Më ndihmo, si ta përmirësoj veten?

Plaku i urtë u mendua, tundi kokën dhe i foli ëmbël:

-Nipi im, merr një gotë qumësht dhe dërgoje në farmaci. Por... ec me shumë kujdes, që të mos derdhet as edhe një pikë qumësht në rrugë. Përndryshe, nëse të derdhet, do t'u them shokëve të tu të të gjuajnë me vezë në mes të pazarit, e të të turpërojnë mes gjithë njerëzve.

Djali dëgjoi këshillën e gjyshit. Mori gotën, e mbushi me qumësht dhe u nis për rrugë... Pas një farë kohe, u kthye krenar te gjyshi. I tha:

-Rrugës eca me aq kujdes, sa nuk hodha asnjë pikë qumësht.

-Për këtë: Të lumtë, nipi im! - Tani më thuaj: "Sa njerëz ke përqeshur gjatë gjithë rrugës?"

Djali u habit nga pyetja e gjyshit.

-Asnjë, gjysh! Vëmendja ime ishte përqendruar te porosia jote..., - ia ktheu Selimi.

-E shikon, nipi im!.. Kështu duhet të jetë edhe përkushtimi yt në qëllimet e jetës, të cilat janë të shumta dhe kanë vlera të pafundme.... Kjo është porosia ime për ty! Kështu duhet të veproh gjithmonë! - tha plaku dhe e përqafoi nipin plot dashuri.

LULESHTRYDHJA

Shejma Çelik

Luleshtrydhet, me aromën e tyre lajmërojnë ardhjen e pranverës. Ato janë fruta të preferuara, dhe kanë zënë vend nëpër tezgat e tregtarëve. E gjejmë edhe kur bëjmë pasta, torta, pudingë dhe reçelra... Pale kur i hamë të shoqëruara me një shtresë sheqeri. Ëëëmm nuk ka të ngopur e të shijuar!..

LLOJET E LULESHTRYDHEVE

Deri më sot, dihet se ekzistojnë rreth 600 lloje luleshtrydhes, por në vendin tonë rriten vetëm disa lloje. Sezoni i luleshtrydheve është shumë i shkurtër. Ndërsa vetë luleshtrydhja, është një nga frutat më pak të durueshme. Pasi këputet, ajo mezi i duron dy ditë. Megjithatë, ne mund t'i ruajmë ato duke i vënë në frigorifer të palara në një enë të qjerë. Por më e mira, është që t'i konsumojmë sapo t'i kemi blerë prej pazarit.

DOBITË E LULESHTRYDHE

- Luleshtrydhja pastron damarët dhe duke larguar ujin e tepërt në trup, ul tensionin e lartë.

- Acidet e shumta që ndodhen te luleshtrydhja, shkrijnë gurëzat që mbliqen në fund të dhëmbëve. Gjatë sezonit të luleshtrydheve duhet t'i lajmë dhëmbët 3- 4 herë në ditë me një filxhan lëng luleshtrydheje të sapo shtrydhur.

- Luleshtrydhet përmbajnë me shumicë vitaminat A, B, C, dhe mineralet si kalcium, hekur dhe fosfor.

- Luleshtrydhen mund ta konsumojmë menjëherë, por edhe shumë më vonë, me një kusht që më parë t'i kemi vendosur të ngrijnë në frigorifer.

KUSHTET E KLIMËS KU RRIET LULESHTRYDHJA

Luleshtrydhja rritet në shumë zona të ndryshme të botës. Ajo rritet në shkretëtira ku në vit bie vetëm 250 mm. shi, në lartësi prej 3500 m. mbi nivelin e detit, në vende të ftohta ku temperatura arrin deri në -45° C dhe në vendet tropikale. Gjithashtu, ajo rritet edhe në vendet afër polit të veriut gjatë muajve të verës ku vazhdimisht është ditë, në vendet e Ekuatorit dhe në shumë vende të tjera.

ÇFARË? PËRSE? SI?

Zehra Aksoy

Përse nuk mund ta gudulisim vetveten?

Gudulisja, aq sa është shqetësuese, aq është edhe argëtuese. Nga të tjerët gudulisemi, madje ndonjëherë edhe pa na prekur. Kurse vetveten nuk mund ta gudulisim. Kur njeriu guduliset, fibra të vogla që gjenden në sipërfaqe të lëkurës, vihen menjëherë në lëvizje. Këto fibra janë aq të ndjeshme sa ndjejnë edhe ledhatimin më të vogël me pupël apo ecjen e ndonjë insekti dhe menjëherë i dërgojnë sinjale trurit. Në këto çaste, rritet gatishmëria e trurit, si dhe përshejtohen rrahjet e pulsit dhe të zemrës. Gudulisja, përveç anës fizike, përmban edhe atë psikologjike. Edhe pse në fillim gudulisja mund të jetë argëtuese, nëse vazhdohet mund të shkaktojë frikë dhe panik. Vendet në të cilat njerëzit gudulisen më shumë, janë shputat e këmbëve, pëllëmba e dorës, sqetullat etj. Ndërsa shkak i kësaj, është se këto janë zonat më të ndjeshme të lëkurës. Truri ynë është krijuar në mënyrë të atillë që e bën atë të aftë të përcaktojë nëse sinjalet vijnë nga trupi ynë apo nga jashtë tij. Dhe u jep përparësi reagimeve që vijnë nga jashtë. Për këtë arsye ne reagojmë, kur na gudulis një njeri tjetër. Por kur mundohemi të gudulisim veten tonë, truri ngadalëson ndjeshmërinë në këto zona dhe nuk gudulisemi dot. Prandaj, nëse dëshironi të gudulisni dhe të qeshni me zë, atëherë i kërkon dikujt tjetër që ta bëjë këtë.

Si prodhohet energjia elektrike në hidrocentrale?

Centralet hidroenergjetike fuqinë rrjedhëse të ujit e kthejnë në energji elektrike. Sasia e prodhimit të energjisë elektrike, përcaktohet nga shpejtësia e rrjedhjes ose e rënies së ujit. Uji që rrjedh në një lumë të madh, përmban sasi të mëdha energjie. Gjithashtu, uji prodhon sasi të mëdha energjie edhe nëse lihet të bjerë prej një lartësie të madhe. Në të dyja mënyrat uji dërgohet nëpër kanale ose tuba të mëdhenj, ku rrjedh drejt turbinave. Turbinat janë helika të mëdha çeliku, të cilat rrotullohen prej fuqisë rrjedhëse të ujit. Këto turbina janë të lidhura me gjeneratorë të mëdhenj, të cilat e kthejnë energjinë mekanike, në energji elektrike.

Xhepi i kangurëve...

Me të drejtë mund të pyesni: "E ku ka kafshë me xhep?" Mirëpo, në të vërtetë, disa kafshë, si: kanguri, kanë xhep, i cili ju shërben për të ushqyer të voglin e tyre, për ta mbrojtur atë dhe për ta ndihmuar të zhvillohet. Kanguri-bebe, lind pa u zhvilluar plotësisht dhe pas një udhëtimi prej tre minutash nëpër gëzofin e nënës, arrin në xhepin e saj. Kanguri lind në madhësinë e një kikiriku dhe gjymtyrët sapo kanë filluar t'i duken. Ai kalon gjashtë muaj e gjysmë në xhepin e nënës pa dalë asnjëherë. Gjatë ditëve të para pi vazhdimisht qumështin e nënës. Më vonë tetë muaj i kalon duke hyrë e dalë vazhdimisht në xhepin e saj, derisa e braktis atë përgjithmonë.

ALI BIN ABBAS

- ose Abbasi i shenjtë -

Tashmë, ditët e bukura të pranverës kanë nisur të ngrohin tokën tonë. Gjatë stinës së dimrit, hera herës thuajse të gjithë jemi sëmurë, ose na ka zënë gripi, ose rrufa, ose kemi pasur probleme me grykët, ose me kollitje, ose edhe jemi ftohur. Të shkuara të gjithëve! Se mos gënjejeni duke thënë: “Ja, na erdhi pranvera, dhe..!”. Nëse nuk jeni të kujdesshëm në stinën e ndryshueshme të pranverës, nga i ftohti në të ngrohtë dhe nga i ngrohti në të ftohtë, sërish mund të sëmureni, sikurse në stinën e dimrit. Ruajeni veten, të mos sëmureni. Mos qëndroni larg shkollës dhe mësimëve. Meqë ra fjala tek sëmundjet, ja një

p y e t j e
për

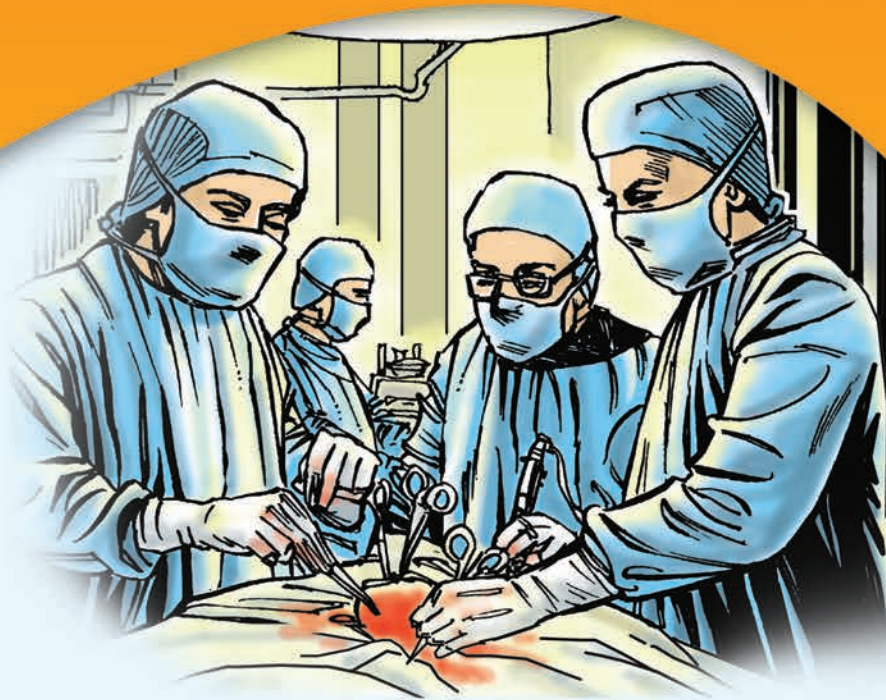
ju: - Cila sëmundje e shekullit tonë është më e pashërueshme? Ooo! Mashallah... Po shoh që të gjithë ju fëmijët e “Etikës për fëmijë” po ngreni dorën. Ju lumtë! Pa na e thuaj ti, e dashur bijë, në emër të të gjithë fëmijëve...

- Mësues, kanceri është sëmundja më e tmerrshme e botës.

-Po..., është më se e vërtetë. Kanceri është. Shkenca moderne e mjekësisë, zhvillimin e kancerit në trup e shpjegon në këtë mënyrë: Miliona qeliza të trupit të njeriut, për sa kohë respektojnë jetën dhe ushqimin e njëra - tjetrës, në këtë trup nuk zhvillohet kanceri. Atëherë kur një qelizë, për arsye fiziologjike apo psikologjike, kundërshton këtë rend harmonik dhe sheh si të pamjaftueshme ushqimin që i përket dhe, kur nis të rritet duke marrë nga ushqimi i qelizës tjetër, atëherë krijohet kanceri. Nëse konstatohet në kohë dhe nëse hiqet kjo pjesë me operacion, trupi arrin të marrë sërish shëndetin e mëparshëm. Por, mund të kontrollohet përmes ilaçeve.

Këtë radhë do të flasim për Ali bin Abbasin, njërin nga dijetarët që ka bërë operacion kancerin, i cili po ashtu ka bërë mjaft zbulime dhe ka pasur mjaft prak-

tika mjekësore të njohura në historinë e shkencës botërore.

Lidhur me jetën e tij nuk kemi shumë njohuri, por dihet se ai ishte mjek-kirurg (operator) mysliman i Iranit. 1000 vite më parë se sot, atëherë kur në Perëndim nuk njiheshin këto operacione, Ali Bin Abbasi, ka bërë operacionin e kancerit dhe metodën e operimit e ka shpjeguar në veprën e tij. Studentëve të vet, këtë sëmundje ua mësonte kështu: “Tani, për ta ndarë tumorin nga shtresa që e ka mbështjellë, duhet prerë me ngadalë dhe me kujdes. Bëj kujdes të veçantë që të mos dëmtohet asnjë venë e asnjë nerv! Nëse operimi has në një venë, lidhe venën që të mos gjakosë vendin që po operon! Përqendrohu në punën që po bën! Pasi ta kesh prerë tumorin, për të kuptuar a ka mbetur ndonjë gjë nga tumori, fute gishtin brenda dhe kontrolloje. Nëse nuk ka ndonjë mbetje, hiqe me kujdes. Afroji pranë venat që të bëhen një. Pastaj bëj qepjen...”

Vepra më e shquar e Ali Bin Abbasit është: “el-Kitabul-Meliki”. Në mesin e mjekëve të

shquar të botës lindore si, Ibni Sinai (980 - 1037), Ebu Bekir er-Razi (864 - 925), Ibnidh-Dhuhr (1091 - 1162) dhe Ebul-Kasim (936 - 1013) edhe Ali Bin Abbasi është kujtuar me nderim për shekuj me radhë në Perëndim. Veprat e tij janë lexuar në fakultetet e mjekësisë në mbarë botën.

Ali Bin Abbasi në Perëndim njihet si “Holy Abbas”, që do të thotë “Abbasi i shenjtë”. Ai ishte një kirurg i përsosur. Operacionet më të vështira i ka realizuar me sukses. Pyetja e parë që u bëhet konditatëve për mjekë kirurg (operator), në botën islame ishte anatomia dhe kirurgjia e Ali Bin Abbasit. Nuk kishte kirurg që nuk dinte “el-Kitabul Meliki”. Thyerjet, ndrydhjet, operacionet e gurëve të veshkave, bajameve, prerjen e puçrrave, si dhe prerja e një organi ishin disa nga pyetjet që përgatiteshin nga libri i tij.

Ali Bin Abbasi ka konstatuar po ashtu edhe shumë gabime të mjekëve perëndimorë, që kanë jetuar shumë kohë para tij, si Hipokrati (P.e.s., 460 - 377), Galeni (131 - 201) dhe Oribasiosi (325 - 403).

MENDO PAK... E BUZËQESH

Adelina R. Mamaqi

Unë e di,
Gjeje ti!

(ezelidaglid)

Rrëzë murit
rri plot hije,
Është shpirti
i çdo shtëpie.

(biblioteka e shtëpisë)

Duket si një top verdhosh.
Po ta pish, o ta kafshosh,
Buzët ti i shtrembëron,
Porse fytin ta shëron.

(limoni)

Pilivesës i ngjason,
Krahë ka e fluturon,
Në rrezik, kudo ndihmon.

(helikopteri)

Dy binjakë, në dy kapakë,
Po t'i mbyllësh, s'sheh aspak.

(ajlës)

Ndonëse nuk ka qiell,
Brenda rri një diell.

(vezë)

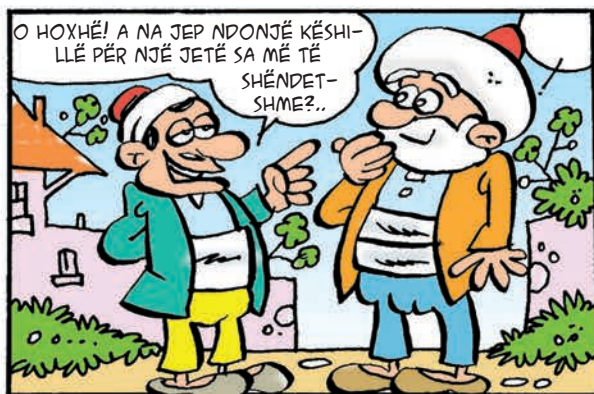
Janë shtatë motra,
Vërtiten, si motra.
Vetëm pesë punojnë,
Dy gjithmonë pushojnë.

(dritë e javës)

Ngjajnë porsì flokë
Të shkurtra, të rralla,
Janë te qe...

(qepkë)

Nastradin Hoxha

MEMISHXHANI

Ekrem Bektash

VJEN PRANVERA, ÇELIN LULET, I FTOHTI IKËN NË POL...

Të dashur fëmijë,

Nuk e di, a e kuptoni?... Dimri i madh erdhi dhe shkoi... Arritëm pranverën... Pranverën e bukur... Pranverën e gjelbër... Pranverën në të cilën njerëzve u buzëqesh fytyra... Pranverën në të cilën zemrat mbushen me gëzim...

Dje po kaloja nga dyqani, dhe nga pjesa e hapur e derës, pashë xhaxhi dyqanxhiun, që kishte hapur krahët. Në njërën anë këndonte, kurse në anën tjetër kërcente... Këmbët i lëvizte aq bukur sa që mund të pandehje se është kërcimtar dhe jo dyqanxhi.

Ja, kështu janë muajt e pranverës, të dashur shokë!.. I bëjnë të kërcëjnë, si të mençurit, si budallenjtë.

Nejse, kësaj teme i kthehem më vonë...

LËRINI THASHETHEMET, KA ARDHUR MARSIT, BËNI DIÇKA...

Disa shokë thonë:

-Memishxhani vetëm imagjinon! Në të vërtetë nuk ka përjetuar asgjë, thjesht, imagjinatat e tij i tregon sikur të ishin të vërteta.

Mos u besoni shokë... Si nuk ka ardhur pranvera... Unë nuk thashë kot erdhi... Urdhëroni!.. Shikoni kalendarin... Është Mars... Muaji i Marsit është muaji i parë i pranverës.

Për muajin e Marsit ka thënie të ndryshme. Ja njëra prej tyre: "Muaji Mars s'të lë të dalësh jashtë dhe njerëzit shikojnë nga dera, ngaqë mbarojnë drutë, s'ngulet gjë për të djegur, vetëm bishtat e lopatave." Tani, a nuk ia lëndon zemrën kjo fjalë muajit Mars? A nuk është padrejtësi që t'ia veshim muajit Mars këtë ligësi? Pastaj, përse nuk shikoni nga dritarja, por shikoni nga dera? Të shikosh nga dritarja është më mirë sesa të shikosh nga dera...

Unë këtë fjalë, për herë të parë e kam dëgjuar nga gjyshja. Kur vjen muaji i Marsit, gjyshet i djegkan

bishtat e kazmave e të lopatave, ndërsa kur vjen vera, bëkan bishta të rinj dhe ua vendoskan përsëri... Diçka e habitshme, por çfarë të bësh, kjo është fjala që thuhet: "Muaji Mars s'të lë të dalësh jashtë dhe njerëzit shikojnë nga dera, ngaqë mbarojnë drutë, s'ngulet gjë për të djegur, vetëm bishtat e lopatave." Nëse e ke të lehtë për ta kaluar dimrin, mos i diq...

Tani gjyshja ime banon në një shtëpi me kaloriferë. Nuk ka as hall për Marsin dhe as hall për të djegur bishtat e lopatave... Nganjëherë e merr malli për të ndezur zjarr me dru, por thotë kështu: "Ka hi e ka tym... Aman kush merret me të!.."

E çfarë do të ndodhë sikur ta ndezë?... Tani nuk ka as kazma dhe as lopata... Ka vetëm një çekiç të vogël, por edhe atij i është thyer bishti... Me bisht, pa bisht, unë nganjëherë thyej lajthi me të...

BUDALLAI ME LAFSHË, NË VESHË KA VATHË...

BURRI PREJ BORE - A ka edhe shumë për të ardhur pranvera Memishxhan, sepse po kam ftohtë dhe mendoj mos ngrohem...

MEMISHXHANI - I shkreti... Nuk e di se çfarë do të thotë i ngrohti për të.

Të dashur shokë,

Është një tregim që e dinë të gjithë, por unë po e tregoj se ndoshta ka prej atyre që nuk e dinë... Lidhja e tij me temën tonë do të kuptohet më vonë...

"Dikur, nuk e di se cili vend, kishte pasur një sulltan zullumqar. Ky sulltan nuk ngopej me para. Taksat që i mbliidhte nga populli, i harxhonte pa menduar dhe e tepronte në shpenzime..."

Sigurisht se, kur mbaronin paratë, mbi kurrizin e popullit vendoseshin taksa të tjera...

Sulltani tiran, nga njëra anë mbliidhte taksat dhe nga ana tjetër pyeste ministrin:

-Çfarë thotë populli?

-Ah, Sulltan, më vjen turp ta them... Populli thotë çfarë t'i vijë për gojë.

-Mirë atëherë... Shtoni edhe pak taksat!..

- ...?

Ditët kalonin, taksat shtoheshin, ndërsa sulltani vazhdonte ta pyeste ministrin:

-Çfarë thotë populli?

-Thotë çfarë t'i vijë për gojë, sulltan!..

-Mirë atëherë... Shtoni edhe pak taksat!..

Pas një farë kohe, sulltani e pyeti përsëri ministrin:

-Çfarë thotë populli?

-Asgjë nuk thotë, sulltan!.. Kanë marrë lodrat e ciganet dhe po kërcëjnë...

Atëherë Sulltani i tha:

-Mirë ministër. Tashmë ndalini taksat, sepse është e rrezikshme...

ERDHI MARS, ÇELËN LULET, PËRSËRI IKU FILLI I LITARIT...

Të dashur shokë,

Le të dalim përsëri te muaji Mars... Të vjetrit thonë: "Muaji Mars është muaji i halleve..."

Çfarë kanë njerëzit me muajin Mars?... Çfarë të keqeje mund të ketë ky muaj, i cili përgëzon pranverën, lajmëron gjelbërimin, në të cilin çelin lulet dhe fluturojnë fluturat?..

Pyeta babain tim... Por edhe ai kishte halle... Në këtë muaj u paguakan taksa të ndryshme dhe u ndërprekan llogaritë...

"Hmmm!.. Tani e kuptova..."

Pasi u hapën marketet e mëdha, dyqanxhiut tonë i kishin shkuar punët keq... Vazhdimisht ankohej...

-Nuk po ia dalim dot mbanë, thoshte...

"Po!.. Tani e kuptova... Dyqanxhiu nuk e ka gjendjen fare mirë... Ju kujtohet dje, kur kalova përpara dyqanit dhe e pashë dyqanxhiun duke kënduar e duke

-Memishxhan, dëftesa ime do të jetë përsëri me nota të dobëta... Të lutem më trego! Çfarë të bëj?

-Lexo këtë shkrim se e kupton, pastaj kërcë e këndo...

kërcyer! Domethënë, në muajin Mars punët qenkan shumë keq, për këtë arsye paska kënduar e paska kërcyer si në tregimin që ju tregova më sipër.

Sidoqoftë, unë e dua pranverën..."

Do të vijnë ditë të bukura, shkolla do mbarojë dhe në çdo vend do ketë gëzim!

Çfarë të bëj... Edhe ju bëni bishta të rinj për kazmat e lopatat dhe ua vendosni, kur të digjini të vjetrit. A të mos vijë Marsi për shkak se dyqanxhiu nxehtet me marketet dhe se i shkojnë punët keq? Allahu ia sjelltë punët mbarë!

EMRIN TONË NA E LEXON, KJO PUNË NE NA DËMTON...

Të dashur shokë,

Ne po gëzohemi ngaqë po vjen pranvera... Po qeshim ngaqë po vjen vera... Na ka marrë malli për pushimet verore... Por në ç'gjendje i kemi mësimet? Të mos harrojmë se do të marrim dëftesat para se të fillojnë pushimet dhe do na thonë: "Ç'është kjo dëftesë?"

Vallë, a jemi gati për ato ditë? Për të qenë gati, duhet t'i mësojmë mirë mësimet dhe duhet të marrim nota të mira për dëftesën.

"Për Zotin, unë ju tregova, pastaj e dini ju vetë!.."

Sidoqoftë, të mos bëhemi pesimistë gjithmonë!.. Mundet që disa mësimet të dalin dobët... Kjo është gjendja e nxënësit... Nëse ndodh kështu, mos u tregoni dëftesën prindërve!

Vendosni një muzikë në magnetofon dhe pastaj kërceni në majë të gishtave... Do të shikoni se prindërit do ta kuptojnë gjendjen dhe do të shpëtoni nga qortimet... Zgjedhja është e juaja... Mirëmbetshil!...

KOMSHIU I MUSAIT (A.S.), NË XHENET

Shule Tugxhu

Musai (alejhi salam) ishte një prej profetëve më të mëdhenj të Allahut. Përveç se ishte profet, ai kishte edhe aftësinë e të folurit me Allahun. Musai (alejhi salam) pyeste, ndërsa Allahu i përgjigjej në mënyra të ndryshme.

Një ditë, Musai (alejhi salam), e pyeti Allahun:

-O i Madhi Allah! Dëshiroj të di se kush do të jetë komshiu im në xhenet dhe ku gjendet ai?

Allahu Teala, iu përgjigj në një mënyrë që Musai (alejhi salam) ta dëgjonte dhe ta ndjente në shpirt: "Në filan vend, është filan kasap!"

Musai (alejhi salam), u bë shumë kureshtar

dhe doli për udhë që të gjejë kasapin. Pasi kërkoj për një farë kohe, më në fund e gjeti. Shkoi tek shtëpia e tij dhe i trokiti në derë:

- Selamu alejkum! A pranoni mysafir të Zotit?

- Ue alejkum salam ue rahmetullahi ue berekatuhu. Urdhëroni si në shtëpinë tuaj!

Musai (alejhi salam), ishte shumë kureshtar të dinte se si e kishte fituar xhenetin ky njeri. Prandaj dhe dëshironte ta njihje dhe të shihet se çfarë bënte. Ndërsa ishte duke shëtitur shtëpinë me sy, pa një shportë të madhe të varur në tavan me një çengel.

Kur kasapi e zbriti shportën, Musai (alejhi

selam), vuri re se brenda gjendej një njeri i vogël i mbledhur, i bërë sa një grusht. Kasapi e pastroi, pastaj i dha për të ngrënë duke e kuar ngadalë-ngadalë. Në fund i fshiu gojën dhe e vendosi përsëri në shportë. Ndërkohë që kasapi po e vendoste përsëri lart në tavan, njeriu që ndodhej në shportë i pëshpëriti diçka në vesh.

Musai (alejhi selam), e ndoqi me vëmendje të gjithë këtë skenë të çuditshme. Dhe më vonë ai pyeti se kush ishte njeriu në shportë, përse e varte në tavan dhe se çfarë i tha kur po e vendoste përsëri në tavan. Kasapi iu përgjigjet:

- Ai njeri është nëna ime dhe, përveç meje s'ka asnjë tjetër në këtë botë. Unë kujdesem për të me dashuri. E pastroj dhe e ushqej. Kur nuk ndodhem në shtëpi, e var lart në tavan me qëllim të mos e dëmtojë ndonjë gjallesë. Sa për atë që më pëshpëriti në vesh po ta tregoj... Nëna është shumë e kënaqur me shërbimin që i bëj, prandaj dhe më thotë gjithmonë: "lu luta Allahut që të të bëjë komshi me Musain në xhenet".

-Domethënë, lutja e nënës... - i tha Musai (alejhi selam) dhe e përqafoi fort kasapin.

Ja, pra, të dashur fëmijë...

Lutja e nënës...! Po ju, a bëni punë të mira të cilat e kënaqin nënën tuaj? A mundoheni t'i kënaqni prindërit tuaj? Deri më sot, a keni pasur ndonjë plan apo ndonjë qëllim të tillë?

Edhe nëse nuk keni pasur, tani që dëgjuat historinë e komshiut të Musait (alejhi selam) në xhenet, besoj se këtej e tutje do të mendo-

heni të merrni sa më shumë lutje prej saj.

Dëshironi të jeni nxënës të mirë? Merrni lutjen e nënës! Dëshironi të shkoni mirë me shokët? Merrni lutjen e nënës! Dëshironi të jeni më të lumtur dhe më të qetë? Merrni lutjen e nënës... Dëshironi të bëheni prej robërve të mirë të Allahut? Merrni lutjen

e prindërve tuaj.

Nëse ju e kënaqni nënën, edhe Allahu do të kënaqet me ju dhe do t'ju falë plot të mira e gëzime. Allahu Teala i do shumë ata që u bëjnë mirë prindërve dhe i kënaqin ata.

Allahu Teala, për çdo mirësi që bëjmë, na shpërblen me dhjetë fish, njëqind fish e më tepër. Atëherë, ejani të marrim lutjen e prindërve tanë... Po si? Jeni ju që duhet ta gjeni se si do t'i kënaqni ata. Për shembull, kur të zgjoheni në mëngjes, t'i përqafooni buzagaz duke u thënë: "Mirëmëngjesi!"... Kur ta shihni nënën që bën ndonjë punë, t'i shkoni pranë, ta lavdëroni duke i thënë "Të lumshin duart nënë!" dhe t'i ofroni ndihmën tuaj. Gjithashtu duhet të ruheni prej çdo veprimi që do t'i zemërojë e do t'i hidhërojë prindërit tuaj...

Kjo është gjithçka që duhet të bëjmë për t'i kënaqur prindërit tanë? A do të kënaqen ata nëse ne mendojmë, madje nëse i pyesim ata se çfarë mund të bëjmë për t'i kënaqur? Po! Madje mund të bëni edhe shumë gjëra të tjera të cilat do t'i bënin prindërit tuaj të buzëqeshin, të jenë të kënaqur me ju dhe të luten më tepër për ju...

Boça e pishës, pllanga e dëborës dhe dy ketrushët

Ilir Buna

1.

Në pyllin me pisha erdhi pranvera. Ishte një pranverë e bukur: me diell, me një qiell të pastër, me fluturime e cicërime të panumërta zogjsh...

- Tak-tak! - çeli një gjerdan me vjollca pranë një ferre.

- Tak-tak! - çeli një kurorë lule deleth në lëndinë.

- Tak-tak!.. - dhe pylli gjallërohej dalëngadalë nga cicërimat e zogjve, britmat e kafshëve, shushurimat e rrëkezave...

Por... diku larg, larg diku dëgjohej një e qarë. Zëri vajtimtar tregonte se pylli ishte i përgjumur dhe nuk i kishte hequr ende rrobat e rënda të dimrit.

Vërtet, në kupolën e një pishë të moçme sygjelbër, ku ende nuk kishin ardhur rrezet flokarta, kishte mbetur një pllangë e bardhë dëbore sa një dorë fëmije. Me sa dukej ishte aq kokëforte sa nuk donte të shkrihej, donte të rrinte akull. Pa bërë zë, rrinte e fshehur mes degëve e halave të panumërta të pishës. Ajo gjurmë e bardhë, e vetmuar, që dallohej lehtë mes atij gjelbërimit të dendur, sikur i thoshte me të lutura Dimrit plak: "Mos ik, o gjysh! Më ndihmo! Rri edhe ca, të lutem..! Mos ik..!"

Pllanga e bardhë e dëborës e kishte një hall! Ajo fshihte në zemrën e saj të ngjirë një boçe pishë sa një kokërr arrë. Këtë të fshehtë s'ia tregonte askujt! Por dy ketrushë të vegjël, Bishtpufka dhe Gëzofhirti, të cilët kishin shtëpizën e gjelbër te kjo pishë, e kishin zbuluar më në fund të fshehtë. E dinin se ku gjendej boça e pishës. Ndaj, dhe e thërrisnin pa pushim... Po ajo nuk i dëgjonte të vegjlit-miq, se veshët ia kishte zënë pllanga e dëborës. Se pllanga e dëborës donte

ta mbante për vete. Ketrat e kishin kuptuar këtë gjë, ndaj qanin, ishin të trishtuar e nga mërzia kërcenin degë më degë. Ishin katandisur në një gjendje të tillë, sa edhe lajthi po t'u jepje, me siguri, nuk do t'i merrnin...

Ketrat donin vetëm boçën e pishës...

2.

- Ç'të bëjmë? - pyeti Bishtpufka.

- Të pushojmë lotët. Se nuk bisedohet me lot në sy..., u përgjigj Gëzofhirti.

- Sikur... t'i bëjmë zë edhe një herë boçës së pishës..., - foli Bishtpufka.

- E provojmë...

- O boça e pishës! Jemi ne, dy ketrushët, miqtë e tu! - Na dëgjon?!

- Mos na ke harruar?! - e pyeti Gëzofhirti.

- ...

- E pamundur...! Ne e kishim shoqe..., - tha Bishtpufka.

- Po sikur pllanga e dëborës ta ketë lënë pa zë boçën e pishës? - pyeti përsëri Gëzofhirti. - Kam dëgjuar se akulli të ftoh zërin...

- Edhe unë kam dëgjuar...

- Si të bëjmë, o Bishtpufkë?!..

Gëzofhirti ngriti supet e veshët, si për të thënë: "Ajo, tani, nuk na dëgjon më..."

Bishtpufka e kuptoi reagimin e të vëllait, psherëtiu: "Sa keq!.."

Ketrushët nisën të qajnë. Rrëkezat e lotëve s'

shkrinin dot akullin, ku rrinte ngujuar boça e pishës.

E vetmja që gëzohej ishte pllanga e bardhë e dëborës. Ajo, më në fund, u tha:

- Ikni, o qaramanë! Mos t'ju shoh më këtu! Ikni...

- Kështu qenka puna, - u inatos Bishtpufka. - Unë i pushoj menjëherë lotët.

- Edhe unë..., - foli Gëzofhirti.

Ketrat u bënë trima. Por edhe pllanga e bardhë e dëborës u trimërua.

-Boça e pishës është imja! Mos humbni kohën!.. Shkoni më mirë e mblidhni lajthi e kërpudha. E, mos më zemëroni më shumë, se kam aq forcë sa edhe veshët tuaj të vegjël ua ngrij e ua bëj kallkan.

Ketrat u trembën. Por shpejt e morën veten.

-Boça e pishës është jona! Ajo rritet për ne..., - foli Gëzofhirti.

-Nuk lëvizim nga vendi. Mos na mundo! Na jep me të mirë boçën, se ndryshe... - pasoi Bishtpufka.

-Ha-ha-ha! - qeshi Pllanga e bardhë e dëborës. Po më frikësoni-ë, o ketrushë! Ha-ha-haaa! Harruat që tërë dimrin e mbajta ngrorët. Mos u bëni mosmirënjohës!..

- Mosmirënjohëse, je ti, o Pllangë! Boça ka çelur në shtëpizën tonë të gjelbër. Unë dhe Bishtpufka jemi kujdesur për të. Është jona! Po nuk besove, pyet nënën tonë. Ajo do të vijë shpejt se dyqani i kërpudhave nuk është larg... - sqaroi Gëzofhirti.

- Kaq budallenj jeni, o ketrushë! Nuk e kuptoni që boça më takon mua, ndaj e kam ngrirë dhe e kam kthyer në akull.

Bishtpufka nuk u besoi fjalëve të Pllangës. Zgjati putrën. Ndjeu përnjëherësh të ftohtin t'i përshkonte gjithë trupin.

-Është e vërtetë, o vëlla, e paska ngrirë! Boça nuk na dëgjon më. Ndoshta do të mbesë e shurdhër tërë jetën... - dhe Bishtpufka nisi përsëri të qajë.

Ashtu bëri edhe i vëllai, Gëzofhirti.

U lodhën nga lotët dy ketrushët: Qaj e pusho, pusho e qaj!

Pllanga, si për inat të tyre, qeshte me të madhe. Mendonte se vetëm ajo do ta gëzonte boçën e vogël të pishës dhe askush tjetër.

- Ilustrimet: Ikbale Kalaja -

3.

Bishtpufka dhe Gëzofhirti, hop e hop, kërcyen në një degë pishë dhe diç pëshpëritën. Pllanga e dëborës nuk mori vesh gjë se çfarë i thanë ketrushët njëri-tjetrit...

Më pas dy ketrushët, hop e hop, zbritën nga pema. U nisën...

Pllanga e dëborës i pa dhe u tha:

- Udhëtoni e kërkoni, por kot e kini. Do t'ju quajnë ketrushët më të çuditshëm e më budallenj në botë. Do t'u thonë: "Udhëtarë të pashpresë!"

- S'ka gjë! - ktheu përgjigjen nga larg Gëzofhirti. Boçën tonë kërkojmë...

- E kush do t'ju ndihmojë, e kush?!.. Ha-ha-ha! Haaa!

Dy ketrushët ishin larguar aq shumë sa nuk dëgjuan më as fjalët e fundit e të qeshurat tallëse të Pllangës fodulle.

4.

Gëzofhirti e Bishtpufka ecën e ecën... Më në fund u ndalën në kabinën telefonike më të afërt, që ishte në formën e një kërpudhe të bardhë me një derë ngjyrë manushaqe. Sipër në kapelën e kuqe ishin shkruar me pikëza bardhoshe fjalët: "JEMI NË SHËRBIMIN TUAJ! NGRINI ME TË SHPEJTË RECEPTORIN E TELEFONIT! (Edhe ai ishte në formë kërpudhe) JU PËRGJIGJEMI MENJËHERË! JU NDIHMOJMË SA TË HAPNI E TË MBYLLNI SYTË!".

Në fillim ketrushët mbetën të habitur. Ndoshta ngaqë ishte hera e dytë që merrnin në telefon. Zemra

u rrihte si sahat: tak-tak-tak...

Bishtpufka ngriti telefonin.

Gëzofhirti i tha: "Thuaj: alo!" (Këtë fjalë ua kishte mësuar mamaja).

-Alo!

-Urdhëro, - foli një zë. Kush jeni?

-Jam Bishtpufka. Këtu në kabinë kam edhe vëllain tim, Gëzofhartin. Besoj që e njeh... - Në pishën tonë...

-Në cilën pishë? - pyeti zëri nga larg.

Bishtpufka iu drejtua të vëllait: "Zëri pyet në cilën pishë?.."

-Në brezaren e parë, thuaj..., - u përgjigj Gëzofhirti.

-Në brezaren e parë...

-Ka rënë zjarri? - pyeti përsëri zëri nga larg.

-Jo. Një boçe pishë është në rrezik jete. Ka ngri-rë.

-Po vij menjëherë! - u përgjigj zëri.

"Po vjen menjëherë!" - foli i lumtur Bishtpufka.

-Tani, trimërohu po ta mbajti, moj Pllangë e bardhë dëbore! - foli më pas dhe Gëzofhirti.

Tërë rrugës, në kthim, Bishtpufka e Gëzofhirti kënduan si ketrushë. S'pushuan një çast. Veç të ishit aty, të dashur vogëlushë, do të kënaqeshit nga zërat e tyre miturakë.

5.

Bishtpufka dhe Gëzofhirti nuk kishin arritur ende te pisha ku kishin lindur, kur... ç'të shikonin!?! Pisha-

shtëpizë e gjelbër, që nga larg zbardhte e ndrinte si të ishte larë me qumësht. Sa shumë ndrinte e zbardhte ajo!

Shumë banorë të pyllit, një pjesë dhe kureshtarë, pyesnin: "Ç'ka ndodhur vallë?! Ç'e ndriti kaq shumë këtë pishë gjelbëroshe?!.."

Vetëm dy ketrushët, të cilët sapo kishin mbërritur, nuk bënë pyetje të tilla. Ata vetëm gëzonin...

Dy ketrushët u habitën, kur panë se çfarë po ndodhte...

-Sa i shpejt, ky, xhaxhi Dielli! - tha Bishtpufka. Ne sapo folëm në telefon me të...

-Ohu, mos u çudit! - ia priti Gëzofhirti. Nuk e di ti që rrezet e tij janë të gjata, të gjata... sa treni, ndaj dhe kanë arritur shpejt te pisha jonë.

-Eh, ç'budalla! Sa treni thotë. Sa qielli thuaj!

-Pse, i gjatë është qielli? - pyeti Gëzofhirti.

-Ohuhaaa! Ku di unë! As ti se di! Fundja, ç'do të mësojmë kur të hymë në klasë të parë, ne? Ja, këto do të mësojmë. Po tani, hajt, tunde atë bisht, e vrapo, të nxitojmë te pisha jonë.

Por çudia vazhdon..., dhe s'e merrni dot me mend!..

Që andej nga mesi i degëve dhe halave gjelbëroshe të panumërta, pikonin ca lot të mëdhenj, të mëdhenj sa kokrra e lajthive që aq shumë u pëlqejnë ketrushëve! Dhe, sa kohë kishin që rridhnin këto lot, thoni ju? Qysh nga momenti, kur dy ketrushët e vegjël panë pishëzën e tyre si të larë me qumësht. Dhe ju e kup-toni, besoj, se çfarë kishte ndodhur...

Tani nuk ishin ketrushët që qanin për boçën e tyre, por qante Pllangë. E, sa më shumë qante, aq më shumë trupi i saj i akullt zvogëlohej... Sa më shumë zvogëlohej ajo, aq më shumë po i shfaqej xhaxhi Diellit, trupi i vogëlth i boçës së pishës, e cila që në lotin e parë të Pllangës, kishte hapur syrin e saj, dhe vështronte e çuditur nga Dielli. Tek e pa aq vezulluese Rrezen e diellit, Boça thirri:

-Paska ardhur pranvera?! Sa shumë paskam fjetur?!..

Ketrushët u afruan te boça e pishës. E përkëdhel-nin ëmbël e ëmbël, sikur kishin kohë pa e parë. Pastaj mbështetën kokat e vogla dhe i treguan një përrallë të bukur, nga ato që dinë vetëm ketrushët...

Mjallë nga poezia bujarore për fëmijë e të rinj

ASNJË KOKËRR NUK BLENË...

Kam njokar një fëmijë të palarë,
Fytyrën s'e pastronte askurr',
Në vesh kishte zhul, ndaj i mbia një farë,
Që tundej nga era si flamur.

Ia nxorën njerëzit fidanin nga veshi
Dhe e mbollën midis pemëve në bakçe,
Pisanzosi mirëbërësit i përqeshi,
Fidani tani s'kish nevojë për ujë e për plek.

Fidani na u rrit e u bë pemë
Edhe u mbush plot me kokrra majkoske,
Po njerëzit asnjë kokërr më nuk blenë,
Se thoshin: - Janë frata pisanjose!

S. Eserin

ZEMRA E PLAKUT VARFANJAK

Të njikte njerëzit u nis një zotëri,
I veskar e i mbathar si lypsar,
Një ditë pa një plak mbytar në varfëri,
Që kishte marrë rrugën për pazar.

Ju dhimbs plakushit lypsari - zotëri,
E ftoi që t'i jepte nga torba diçka...
Tha zotëria: - Ky qerka njeri,
Varfërinë e tij e ndan edhe pse s'ka.

Plaku kish zemrën më të madhe në botë
Edhe pse për vete ishte copë e trokë!

B. Brekt

ZBAVITJE

SUDOKU

	9	7			8		4	
		3	9		4	6		
2	8						7	9
	4			3	5	7		
3		1	7					8
9		5	8	4		3		1
	2		4				3	
		9	3	8		2		5
7	3			6	2			4

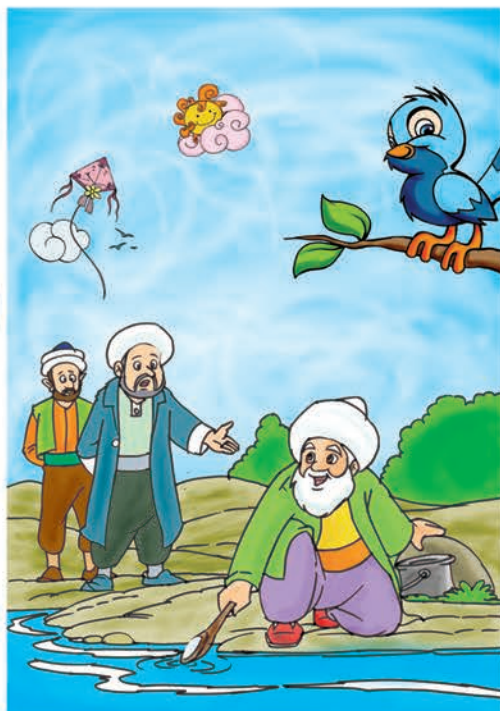
Nëse i vendosni numrat që janë poshtë tabelës nga e majta në të djathtë dhe nga sipër poshtë, do të përftoni shumën 36. Gjejeni, pa humbur kohë...

9		5	10
	13		8
14			
8	7		3

18-10-3-4-15-5-12

Plotësoni çdo rresht, kolonë dhe kutizë, në mënyrë që, çdo shifër nga 1 deri te 9, të shfaqet një dhe vetëm një herë.

Gjej 7 ndryshimet!

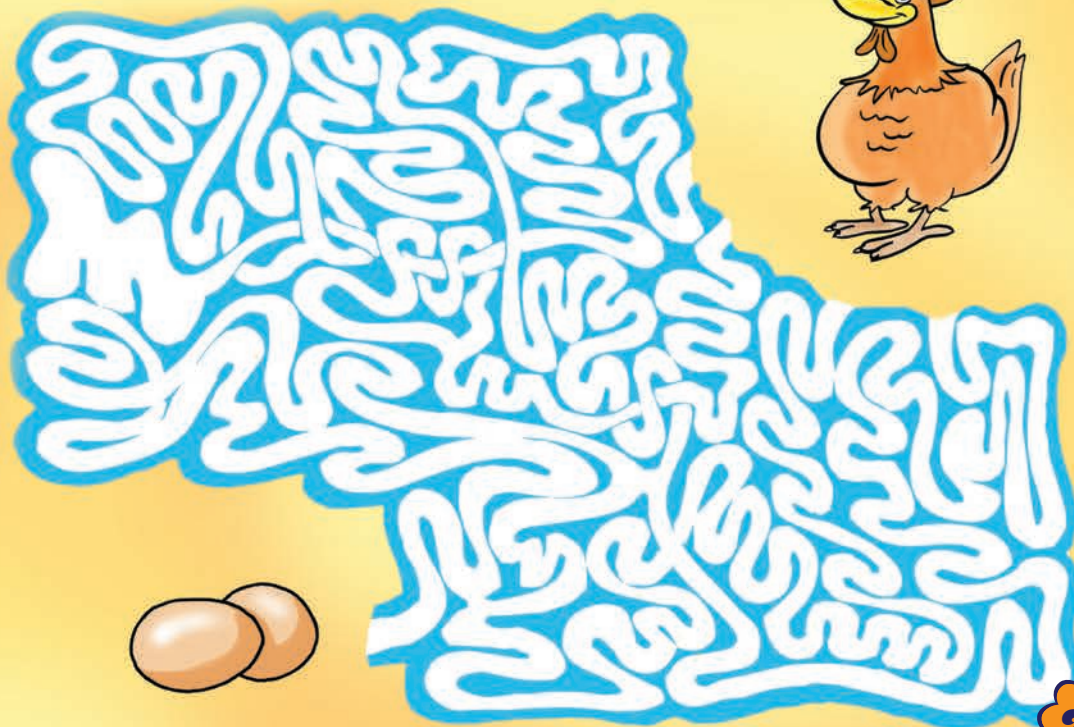

Plotësoni vendet bosh
të figurës me alternativat që u janë dhënë.

Pula dëshiron të shkojë të ngrohë vezët e saj. Ajo nuk di cilën
rrugë të zgjedhë. Gjeni rrugën e saktë...

LABIRINT

GAZMORE

